

Woningbouwlocatie Weegbreestraat Soest

toetsing aan de Flora- en faunawet

actualisering

colofon

18 juni 2014

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Vistraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, Fax: 0345-534028
Email: schenkeveldbureau@planet.nl
- opdrachtgever	Van der Wardt Bouwgroep, Eemnes
- contactpersoon	ir. W. Noom van buRO, Amersfoort

Inleiding

Van der Wardt Bouwgroep te Eemnes is van plan op een perceel aan de Weegbreestraat te Soest 14 nieuwe woningen te bouwen. Dit rechthoekig gebied wordt nu in beslag genomen door een achtererf en een groengebiedje (beukenrij langs noordelijke rand, singelbeplanting langs Weegbreestraat en verwaarloosde boomgaard achter huis aan Nieuweweg. De woningbouw kan op basis van het recent geactualiseerde bestemmingsplan worden gerealiseerd via een wijzigingsbevoegdheid. De gemeente Soest heeft daarom besloten dat er een zogenaamd wijzigingsplan moet worden opgesteld. In het kader van deze procedure wordt door buRO een plantoelichting opgesteld.

Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan de Flora- en faunawet. Deze toets is onderdeel van de plantoelichting van het wijzigingsplan. Verder is het noodzakelijk dat voorafgaand aan het grondverzet en de bouwactiviteiten de beschermde soorten, die het plangebied als (deel)habitat gebruiken te inventariseren en bij gebleken schade en overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora en faunawet (F&f-wet) hiervoor ontheffing of vergunning aan te vragen.

figuur 1: ligging plangebied (rood omcirkeld)

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt sedert 2002 de bescherming van een groot aantal planten- en diersoorten. Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving bij de gemeente een vergunning worden aangevraagd. Deze vergunning is onderdeel van de omgevingsvergunning. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Als uit het onderzoek blijkt dat er schade optreedt moet de gemeente om de vergunning te kunnen verlenen een verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) bij het ministerie EZ ophalen. Er worden 3 categorieën van bescherming (en daarmee toetsingskader) onderscheiden: streng beschermd – beschermd – algemeen. Om vergunning te krijgen in het geval van streng beschermde soorten zal de initiatiefnemer moeten aantonen dat er geen alternatief is en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre het opruimen van de beplanting, het grondverzet, de nieuwbouw en het nieuwe (woon)gebruik in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De natuurtoets is onderdeel van de plantoelichting bij het wijzigingsplan. Verder wordt een uitspraak gedaan of er in het kader van de omgevingsvergunning (onderdeel handelingen met gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten) een verklaring van geen bedenkingen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (DRO) van het ministerie EZ moet worden opgehaald.

- N.b. De ingreep wordt alleen getoetst aan wetgeving op het gebied van soortenbescherming. Gebiedsbescherming zoals o.a. vastgelegd in de nieuwe Natuurbeschermingswet (2005) is hier niet aan de orde, omdat het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied, Beschermd Natuurmonument Hilversums Wasmeer, meer dan 5 km ver weg ligt. Ook het dichtstbijzijnde natuurgebied zijnde onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS), de Lange Duinen, ligt zo ver weg (> 1 km) dat deze niet beïnvloed wordt door het initiatief ('externe werking').

In oktober 2008 is al een onderzoek naar de natuureffecten van het initiatief uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn verjaard. Deze notitie is een actualisatie van dat eerdere onderzoek.

Methode

Op 3 oktober 2008 en 17 juni 2014 is het terrein bezocht om alle beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren.

Daarnaast is in de literatuur gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving.

Natuurwaarde

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt waarschijnlijk in een smeltwatergeul aan de rand van de stuwwal van de Soestereng.

De stuwwal bestaat uit door het landijs in het Saalien schuin gezette grofzandige rivierafzettingen, opgestuwd vanuit het zuiden. De lagen liggen dakpansgewijs over elkaar heen. De helling is in het Weichselien afgevlakt door erosie en sedimentatie van bodemmateriaal (solifluctie). In het plangebied loopt een voormalige smeltwatergeul (droog dal), waarlangs het bodemmateriaal werd afgevoerd in westelijke richting. Dit materiaal is als puinwaaier afgezet aan de voet van de stuwwal. De overgang tussen stuwwal en puinwaaier ligt iets ten westen van de Weegbreestraat.

De terreinhoogte loopt af in westelijke richting van 6m +NAP op de Nieuweweg tot ca. 5 m +NAP ter hoogte van de Weegbreestraat. De bovengrond bestaat uit grindrijk zand. Het grondwaterniveau ligt ter plekke van het plangebied op 1,5 m +NAP (4 m -mv).

Op de topografische kaarten tussen 1855 en 1962 wordt het plangebied consequent als hoeve (aan de Nieuweweg) met boomgaard en moestuin aangeduid. Eind zestiger jaren van de vorige eeuw is het gebied onderdeel geworden van de nieuwbouwwijk Smitsveen.

Op dit moment bestaat het plangebied uit een laagte, die aan de noordzijde wordt begrensd door een steilrand, waarop een dichte bomenrij van Beuk staat. De bomen hebben een diameter van 25-60 cm en een onderlinge plantafstand van 1-2 m. Waarschijnlijk betreft het een uitgegroeide haag of strakke beplanting langs een oud tuinpad.

De laagte bestaat aan de oostzijde uit een grazige vegetatie. Deze wordt aan de zuidzijde begrensd door een bouwvallig laag stenen huisje met pannendak, waarbij ook enkele sierheesters en een grote fijnspar en een oude perenboom staan. Hier staat ook een dichte container, die als schuur gebruikt wordt (ontsloten vanaf de Eigendomweg).

Het westelijk deel is begroeid met verspreide bomen, Zomereik, Gewone esdoorn en Ruwe berk met een diameter van 40-50 cm. Aan de westzijde wordt de laagte begrensd door openbaar groen bestaande uit een verspringende bomenrij van Gewone es en Zomereik met een diameter van 35-40 cm. Aan de zuidzijde wordt dit bos begrensd door een steilrand met daarop enkele exemplaren Zomereik, een enkele appelboom en braamstruweel.

In 2014 zijn ten opzichte van 2008 de bomen dikker (5-10 cm), is het grasveld verruigd, het bos donkerder en is het braamstruweel op de overgang tussen grazige en houtachtige vegetatie breder en hoger.

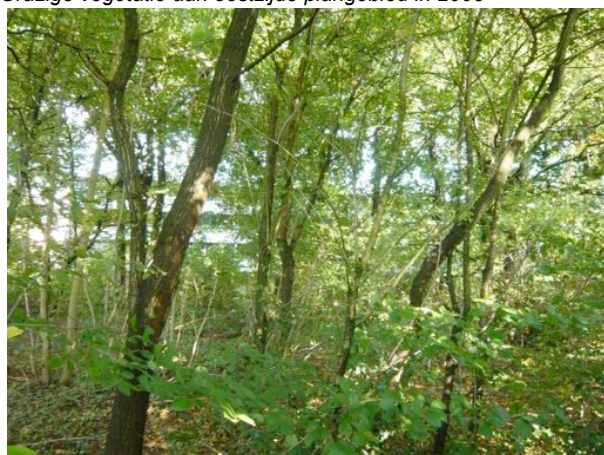
Tussen de beukenrij en het gazon rond het flatgebouw aan de Weegbreestraat heeft zich een diverse mantel-/zoomvegetatie ontwikkeld met zowel spontaan gevestigde (zoals Bosandoorn) als aangeplante (zoals rododendron en Hemlockspar) soorten.

Grazige vegetatie aan oostzijde plangebied in 2008

en in 2014

Houtachtige vegetatie aan westzijde plangebied in 2008

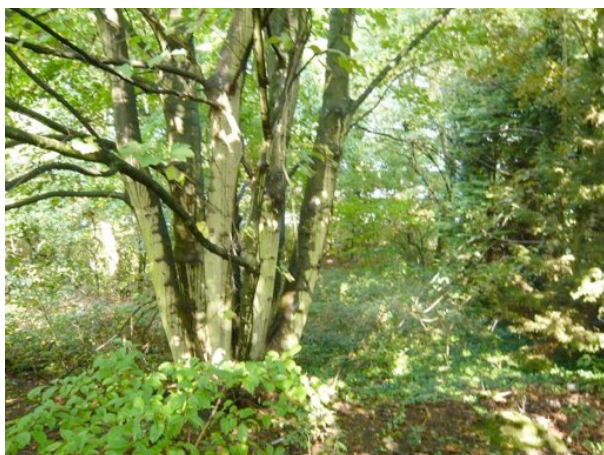

en in 2014

Flora

In het plangebied komen veel spontaan gevestigde wilde plantensoorten voor. Het betreft vooral grasland- en zoomplanten. De meer bijzondere hiervan zijn karakteristiek voor voedselrijk bos (Essen-lepenbos) zoals Hulst, Amerikaanse vogelkers, Klimop, Geel nagelkruid, Grote brandnetel, Akkerkool, Schijnaardbei, Gewone vogelkers, Fluitenkruid, Brede stekelvaren, Vingerhoedskruid, Wilgenroosje, Gewone hennepnetel, Hondsdraf, Robertskruid, Bosandoorn, Taxus en Kleine maagdenpalm. Kleine maagdenpalm is beschermd (categorie 1), maar hier adventief (= ooit door mensen als zaad of vegetatieve plant ingebracht).

Karakteristieke graslandplanten zijn Fioringras, Duizendblad, Kropaar, Gestreepte witbol, Scherpe boterbloem, Vijfvingerkruid. Deze soorten zijn specifiek voor voedselrijk/verstoord grasland (Zilver schoon-verbond). In 2014 wordt de grazige vegetatie gedomineerd door Gestreepte witbol en Kropaar. Slechts plaatselijk groeien nog schralere soorten als Muizenoor en Oranje havikskruid.

Gewone esdoorn, Amerikaanse vogelkers, Klimop in bos

Kleine maagdenpalm en Brede stekelvaren in bos

Muizenoor in grazige vegetatie

Bosandoorn in zoom

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende (broed)vogelsoorten waargenomen: Ekster, Gaai, Houtduif, Kauw, Koolmees, Merel, Roodborst, Spreeuw, Tjiftjaf, Tuinfluiter, Turkse tortel, Vink, Winterkoning, Witte kwikstaart, Zanglijster, Zwarte kraai.

In het plangebied zelf zijn (oude) nesten of jongen (pulli) gezien van Ekster, Gaai, Houtduif, Merel, Winterkoning.

Opvallend is de afwezigheid van spechten of andere holtebroeders zoals Holenduif, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Bosuil. Deze komen wel op andere plekken in het stedelijk gebied van Soest zoals in de zogenaamde Parkwijken met oud geboomte voor (zie ook www.waarneming.nl).

Alle hierboven genoemde vogelsoorten zijn als broedvogel streng beschermd. Houtduif is van 15 oktober tot 31 januari bejaagbaar. Ekster, Spreeuw, Zwarte kraai en Kauw mogen bij gebleken landbouwschade het hele jaar worden verjaagd en/of geschoten.

Van Ekster (categorie 5), Koolmees (categorie 5) en Zwarte kraai (categorie 5) zijn ook de nesten jaarrond beschermd. Overigens wordt van categorie 5-soorten verondersteld, dat exemplaren weliswaar vaak terugkeren naar het oude nest, maar dat ze ook over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Ekster en Koolmees hebben wel maar Zwarte kraai heeft zeker geen nest in het plangebied.

De databank van SOVON bevat over de periode 1995-2006 slechts de waarneming van 1 broedvogelsoort. Deze staat niet op de rode lijst van in Nederland bedreigde broedvogelsoorten of op de lijsten (bijlagen) van de Europese Vogelrichtlijn¹.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen sporen van zoogdieren anders dan Huiskat, Mol, Huisspitsmuis en Bruine rat aangetroffen. Hiervan zijn alleen Mol en Huisspitsmuis beschermd (categorie 1).

Uit de omgeving zijn zomerwaarnemingen bekend van Gewone dwergvleermuis². Gewone dwergvleermuis is gebouwbewonend. Ze hebben kraamkolonies in spouwmuren en achter boeiborden. Sommige vleermuissoorten zijn boombewonend. De meeste bomen in het plangebied zijn nog relatief jong (< 50 jaar), hebben geen grote holtes en zijn daarmee ongeschikt als verblijfplaats. In de beukenrij staan wel enkele oudere exemplaren met holtes. Dit betreft uitsluitend inrotplekken en geen oude spechtengaten. Ze zijn klein en fungeren ten hoogste als individuele of tijdelijke verblijfplaats (balts- of paarplek). De beukenrij zet zich voort aan de overzijde van de Weegbreestraat. Hij kan daarom wel belangrijk zijn als geleiding langs (vaste) vliegroutes.

De te slopen bebouwing is ongeschikt als vleermuisverblijfplaats. De woning is laag, heeft geen spouwmuur en is ten dele overwoekerd met braam en blauwe regen.

Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd (categorie 3).

¹ www.natuurloket.nl

² www.natuurloket.nl

beukenrij als vliegroute ?

bouwval in zuidoostelijk deel plangebied

Amfibieën en reptielen

Er zijn d.d. 3 oktober 2008 en 17 juni 2014 geen amfibie- of reptielsoorten gevonden. Het gebied is alleen geschikt voor algemene soorten als Gewone pad en Bruine kikker. Deze planten zich voort in de waterpartijen aan de westzijde van Smitsveen (op ca. 500 m van het plangebied).

De bijzondere reptielsoort van het betreffende kilometerhok 147-464, is waarschijnlijk Ringslang. In het Soesterveen zit een populatie van deze soort³. Ringslang is streng beschermd (categorie 3).

Vissen

Er is geen water en dus ook geen waterfauna in het plangebied.

Ongewervelde dieren

Er is d.d. 3 oktober 2008 en 17 juni 2014 van de soortengroepen dagvlinders, libellen en sprinkhanen alleen Klein koolwitje en Kleine vos (als rups) waargenomen. Van de soortengroepen mieren en spinnen zijn wel meerdere vertegenwoordigers aangetroffen. Dit betreft geen beschermde soorten. In de bredere omgeving van het plangebied (kilometerhok 147-464) komen voor zover bekend geen beschermde ongewervelde diersoorten voor⁴. Wel is er in de periode 1995-2006 een bedreigde dagvlindersoort gezien. Waarschijnlijk is dit een zwerver als Koninginnepage of Rouwmantel.

Conclusie

Het plangebied heeft voor zover met 1 veldbezoek is vast te stellen een beperkte natuurwaarde. De in het gebied aanwezige (beschermde) plant- en diersoorten zijn algemeen. In totaal zijn 16 vogelsoorten, waarvan er 6 ook in het plangebied of directe omgeving broeden. Twee hiervan, t.w. Ekster en Koolmees hebben ook een jaar rond beschermd (categorie 5) nest. Overigens wordt van categorie 5-soorten verondersteld, dat exemplaren weliswaar vaak terugkeren naar het oude nest, maar dat ze ook over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Verder zijn er 2 algemeen (categorie 1) beschermde zoogdiersoorten, t.w. Mol en Huisspitsmuis, en 1 beschermde plantensoort, t.w. Kleine maagdenpalm aangetroffen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt sedert 2005 voor algemeen beschermde soorten een vrijstelling. Het is niet helemaal uit te sluiten dat de beukenrij in de (na)zomer door vleermuizen gebruikt wordt als (tijdelijke) verblijfplaats of vaste vliegroute.

³ Heijkers, D. e.a., 2004: Actieplan Kamsalamander en Ringslang Gelderse vallei en Eemvallei; Natuurbalans, Nijmegen.

⁴ www.natuurloket.nl/

Discussie

De ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van 14 woningen (zie figuur 2).

figuur 2: ontwerp woningen Weegbreestraat

De planlocatie heeft een oppervlakte van ca. 32 are. Hier worden 2 woonblokken met elk 7 wooneenheden gerealiseerd.

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het opruimen van de beplanting (1), het slopen van bestaande bebouwing (2), het bouwrijp maken (3), de nieuwbouw (4) en het veranderd gebruik (wonen i.p.v. groen en erf) (5).

- Ad 1) De vitaliteit van de huidige beplanting is redelijk tot goed. De meeste bomen en struiken zullen worden weggehaald. Hierdoor verdwijnt de habitat van een aantal algemene bosplantensoorten. Ook de in het gebied aangetroffen broedvogelsoorten zullen zich niet allemaal kunnen handhaven. Om geen directe schade te veroorzaken is het belangrijk dat de struiken en bomen buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juli) geruimd worden (zorgplicht). De rij met een twintigtal exemplaren Beuk zal worden gespaard. Deze zal wel moeten worden opgekroond (tot 4,2 m). Verder zullen binnen de kroonprojectie parkeerplaatsen worden aangelegd en een rotonde voor de brandweer. Voor bovengenoemde werkzaamheden wordt een boombeschermingsplan opgesteld⁵. Te rigoureuze maatregelen kunnen de bomen immers schaden (schorsbrand !!). Er zullen daarom een aantal voorzorgen moeten worden genomen. Deze worden in dat beschermingsplan besproken. Uiteindelijk zal voor 7 exemplaren Zomereik, 1 ex. Ruwe berk, 3 ex. Gewone esdoorn, 1 ex. Gewone es, 1 ex. Fijnspar, 1 ex. Paardenkastanje, 2 ex. Hoogstamfruit (peer en appel) een kapvergunning moeten worden aangevraagd. Deze hebben een stamomtrek groter dan 80 cm (op een hoogte van 1,3 m).

⁵ Ingen, M.C. van, 2012: Boomeffectanalyse Beukenrij Weegbreestraat Soest; Cobra boomadviseurs bv, Wageningen.

- Ad 2) In de te slopen bebouwing (huis, schuur, container) zijn geen verblijfplaatsen van beschermde diersoorten aangetroffen. In de begroeiing rond en over de bebouwing zitten wel vogelnesten (Merel en Winterkoning). Hiervoor geldt dezelfde randvoorwaarde als hierboven.
- Ad 3) Bij het bouwrijp maken verdwijnen de verblijfplaatsen van een aantal algemeen beschermde zoogdiersoorten als Huisspitsmuis en Mol. Voor algemeen beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen sedert 2005 een vrijstelling. Hiervoor hoeft dus geen vergunning te worden aangevraagd.
- Ad 4) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en uitstoot van vervuilende stoffen tijdelijke verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt zeker niet tot de (beschermde) natuurgebieden in de omgeving.
- Ad 5) Het veranderde gebruik (van groen en erf naar wonen) betekent een toename van het aantal (auto)bewegingen (ca. 60/dag). Ook de verstoring door licht en lawaai neemt toe. Beide veranderingen zijn echter gering en hebben geen of nauwelijks betekenis voor beschermde diersoorten in de omgeving. Het woongebruik en de daarmee samenhangende uitstoot van milieubelastende stoffen is door de geconcentreerde bebouwing kleiner dan die van een gemiddelde nieuwbouwwijk. Verder ligt het plangebied in stedelijk gebied met al veel verstoring.

Conclusie

Het opruimen van de beplanting, de sloop van de bebouwing, het grondverzet, de nieuwbouw en het woongebruik hebben beperkte ecologische gevolgen. De in het plangebied en omgeving aanwezige beschermde wilde planten- en diersoorten worden in geringe mate geschaad.

Er zullen bij de werkzaamheden alleen voor algemeen beschermde soorten verbodsbepalingen (artikel 8 t.m.12) van de Flora- en faunawet worden overtreden. Hiervoor geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling.

Wel gelden er enkele randvoorwaarden voor bovenstaande conclusie. Deze zijn:

- De struiken, bomen en klimplanten worden buiten het broedseizoen (15 maart- 15 juli) gerooid of weggehaald van de te slopen bebouwing.
- De beukenrij blijft staan.
- De openbare buitenverlichting is beperkt in tijd (tot 24.00 uur) en bestaat alleen uit 3 lage (< 4 m hoog) lichtpalen. De lichtbundels zijn naar boven afgeschermd. Deze randvoorwaarde is opgenomen om het gebruik van de beukenrij als vliegroute voor vleermuizen, Gewone dwergvleermuis in het bijzonder, op voorhand niet te schaden.

Voor algemeen beschermde soorten geldt wel de zorgplicht. Dit betekent dat bij de kap- en grondwerkzaamheden de dieren (mol, muis, kikker) de gelegenheid krijgen weg te komen of vantevoren worden weggevangen en elders uitgezet. Ook de betreffende plant, t.w. Kleine maagdenpalm kan elders worden herplant.